ECLI:LV:AT:2021:0430.A420256518.14.S
Lieta Nr. A420256518, SKA-424/2021
Administratīvo lietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
SPRIEDUMS
Rīgā 2021.gada 30.aprīlī

Tiesa šādā sastāvā: senatori Jautrīte Briede, Anita Kovaļevska un Valters Poķis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ (*/pers. A/, /pers. A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu izsniegta termiņuzturēšanās atļauja Latvijas Republikā, sakarā ar /pers. A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 27.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2009.gadā pieteicējs /pers. A/ kā Krievijas Federācijas pilsonis saņēma uzturēšanās atļauju Latvijā, pamatojoties uz to, ka Latvijā viņam ir nekustamais īpašums.

2011.gada 1.augustā beidzās derīguma termiņš pieteicēja Krievijas Federācijas pasēm. Pieteicējs ieguva Dominikānas Republikas pilsonību.

2014.gada jūlijā uz Eiropas Savienības ārējās robežas Vācijas amatpersonas pieteicēju aizturēja, jo konstatēja, ka Krievijas Federācija izsludinājusi pieteicēju starptautiskajā INTERPOL meklēšanā. Tomēr Vācijas tiesa noraidīja pieprasījumu izdot pieteicēju, jo uzskatīja to par neatbilstošu formālajām prasībām. Pieteicējs atgriezās Latvijā. 2014.gada 15.augustā Krievijas Federācija pārkvalificēja pieteicējam izvirzīto apsūdzību, pievienoja vēl atsevišķas epizodes un no jauna izsludināja pieteicēju INTERPOL meklēšanā.

2015.gada 1.aprīlī Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde), kur pieteicējs centās iesniegt dokumentus termiņuzturēšanās atļaujai, viņš tika aizturēts. 2015.gada 3.jūlijā Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra nolēma pieteicēju izdot Krievijas Federācijai kriminālvajāšanai. Sakarā ar pieteicēja sūdzību Latvijas Republikas Augstākajā tiesā un iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu izdošanas process tika apturēts.

2016.gada 19.decembrī pārvalde nolēma atteikt piešķirt pieteicējam bēgļa vai alternatīvo statusu. Pieteicējs šo lēmumu pārsūdzēja, bet pieteikums tika noraidīts, jo tiesa secināja, ka apstākļi neliecina par viņa vajāšanu politisku motīvu dēļ. 2018.gada 22.maijā Ģenerālprokuratūra nolēma atteikt izdot pieteicēju Krievijas Federācijai kriminālvajāšanai, jo konstatēja, ka lietā ir iestājies noilgums.

2017.gada 13.jūlijā beidzās derīguma termiņš pieteicēja Dominikānas pilsoņa pasei.

2018.gada 8.jūnijā pieteicējs iesniedza atkārtotu iesniegumu par bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu. Process noslēdzās ar pārvaldes 2018.gada 10.decembra lēmumu, ar kuru pieteicēja lūgums atteikts. Pieteicējs 2019.gada 17.janvārī iesniedza pieteikumu tiesā, lūdzot bēgļa vai alternatīvā statusa piešķiršanu un norādot, ka viņam izvirzīto apsūdzību vairākkārtēja pārkvalificēšana liecina, ka pret viņu ir vērsta vajāšana. Administratīvā rajona tiesa ar 2019.gada 26.aprīļa spriedumu lietā Nr. A420137619 pieteikumu noraidīja, secinot, ka pieteicēja darbības bija sodāmas jau to izdarīšanas laikā. Pat ja pieņem, ka pieteicēja nodarījums bija kvalificēts kļūdaini, tas ir noticis vispārējās un speciālās tiesību normas robežās (krāpšana, krāpšana kreditēšanas sfērā, krāpšanas un nepatiesas informācijas sniegšanas kreditēšanas sfērā kopība), un tas pats par sevi neliecina, ka apsūdzība ir nesamērīga vai diskriminējoša.

2018.gada 25.jūlijā pieteicējs pārvaldē iesniedza iesniegumu par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanu, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 23.panta trešās daļas 2.punktu (humāni apsvērumi). Ar pārvaldes 2018.gada 10.augusta lēmumu pieteicējam atteikts to izsniegt, jo pieteicējs nevar uzrādīt derīgu ceļošanas dokumentu.

Par pārvaldes lēmumu pieteicējs vērsās administratīvajā tiesā.

[2] Ar pārsūdzēto Administratīvās apgabaltiesas spriedumu pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Pieteicējs nav iesniedzis derīgu ceļošanas dokumentu, kā to pieprasa Imigrācijas likuma 23.panta trešās daļas 2.punkts. Tāpēc atbilstoši šā likuma 34.panta pirmās daļas 4.punktam uzturēšanās atļauju atsaka. Tas, ka pieteicējam šāds dokuments bija, ierodoties Latvijā, nenozīmē, ka viņam tāds ir joprojām. Tas, ka pieteicēju var identificēt, nemaina prasību, ka šādam dokumentam jābūt.

[2.2] Ar spēkā esošiem Administratīvās rajona tiesas spriedumiem lietā Nr. A420137619 un lietā Nr. A420150117 atzīts, ka pret pieteicēju uzsāktā kriminālvajāšana nav uzskatāma par vajāšanu Patvēruma likuma izpratnē. Pieteicēja norādītais, ka viņam draud kriminālvajāšana, nav uzskatāms par humānu apsvērumu, lai piemērotu Imigrācijas likuma 23.panta trešās daļas 2.punktu. Pieteicēja piesauktais Ģenerālprokuratūras lēmums par neizdošanu kriminālvajāšanai nepamato pieteicēja uzturēšanās nepieciešamību.

[2.3] Pieteicējs nav norādījis objektīvus apstākļus, kas viņam liegtu doties uz Dominikānas Republiku, lai iegūtu ceļošanas dokumentu. Tiesas rīcībā nav informācijas, kas liecinātu, ka Dominikāna izdod tās pilsoņus citai valstij nepamatotai kriminālvajāšanai, ka Dominikānā netiek ievērotas cilvēktiesības vai ir citi apstākļi, kas apdraudētu pieteicēju.

[2.4] Pieteicējs labprātīgi ir izvēlējies iegūt Dominikānas Republikas pilsonību. Viņš nav pielicis pietiekamas pūles derīga ceļošanas dokumenta iegūšanai. Viņa norādītie apstākļi nav objektīvs un attaisnojams šķērslis likumā noteikta derīga ceļošanas dokumenta neuzrādīšanai.

[2.5] Noraidāms ir arguments, ka par humāniem apsvērumiem, kuru dēļ pieteicējam ir piešķirama termiņuzturēšanās atļauja, ir uzskatāms apstāklis, ka pieteicējam, dodoties uz Dominikānas Republiku, draudētu aizturēšana, jo pieteicējs ir izsludināts starptautiskajā meklēšanā. Nav pamata uzskatīt, ka Eiropas Savienības dalībvalstis (Spānija, Zviedrija), caur kurām pieteicējs varētu ceļot uz Dominikānu, neievērotu cilvēktiesības, lemjot par personas izdošanu kriminālvajāšanai.

[3] Par apgabaltiesas spriedumu pieteicējs iesniedza kasācijas sūdzību, aprakstot tajā ar lietu saistītos apstākļus, kā arī ietverot kasācijas argumentus, kuru apkopojums norādīts turpmāk.

[3.1] Tiesa nav noskaidrojusi, kāds mērķis ir prasībai uzrādīt derīgu ceļošanas dokumentu un vai šī prasība ir attiecināma arī uz Imigrācijas likumā neparedzētiem gadījumiem. Šī prasība ir formāla, lai varētu identificēt personu. Pārvaldes rīcībā ir dati, kas ļauj pieteicēju identificēt arī bez personu apliecinoša dokumenta.

[3.2] Tiesa nepamatoti kā pierādītus izmantoja citos spriedumos ietvertos argumentus un secinājumus. Minētajās lietās tika vērtēts, vai pastāv pieteicēja vajāšanas draudi politisku motīvu dēļ. Šajā lietā pieteicējs norāda uz nepatiesu apsūdzēšanu un ievietošanu ieslodzījumā, kas pats par sevi rada būtisku cilvēktiesību aizskārumu. Arī kriminālprocesa ierosināšana var būt veids, kā tiek īstenota personas vajāšana. Minētie apstākļi subsumējami ar Imigrācijas likuma 23.panta trešās daļas 2.punktu.

[3.3] Latvijā pieteicējs dzīvo jau vienpadsmit gadus. Tiesa nav vērtējusi argumentu, ka pieteicēju ar Dominikānas Republiku saista tikai formāli iegūta pilsonība, lai nodrošinātu iespēju legāli uzturēties Latvijā. Savukārt Krievijas Federācijā pret pieteicēju vērsta nelikumīga kriminālvajāšana. Ar uzturēšanās atļauju pieteicējam tiktu nodrošinātas tiesības uz veselību, iztiku un cilvēka cieņai atbilstošiem dzīves apstākļiem, iespēja nebaidīties par ikdienu.

[3.4] Pieteicējs Dominikānas pasi var atjaunot tikai Dominikānā, līdz ar to apsvērumiem par tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošanu Eiropas Savienības valstīs nav nozīmes. Dominikānas pase ir personu apliecinošs dokuments, kas nebūtu *ceļošanas dokument*s Imigrācijas likuma 1.panta 2.punkta izpratnē, jo nepiešķirtu tiesības ieceļošanai Latvijā. Ceļošanai derīgs dokuments un personu apliecinošs dokuments ir viens dokuments tikai tad, ja persona var ieceļot Latvijā bez vīzas. Savukārt Krievijas un Dominikānas pilsoņiem tie ir abi dokumenti. Arī Patvēruma likuma 8.panta pirmajā daļā minēts gan personu apliecinošs dokuments, gan ceļošanas dokuments. Spriedumā jēdziena *ceļošanas dokuments* noskaidrošana nav notikusi un tiesa nav ņēmusi vērā, ka pieteicējs Dominikānas Republikā *ceļošanas dokumentu* atjaunot nevar. Tādējādi apgabaltiesa pārkāpa tiesību normu saprātīgas piemērošanas principu.

[3.5] Tā kā pieteicējam nav derīga dokumenta, tiesa nav vērtējusi citus kritērijus termiņuzturēšanās atļaujas iegūšanai Imigrācijas likuma 23.panta trešās daļas 2.punkta kārtībā. Tiesa nav piepildījusi ģenerālklauzulas „neparedzētie gadījumi" un „humāni apsvērumi" ar saturu. 2001.gada 15.marta Padomes Regulas (EK) Nr. 539/2001 1.panta 1.punktā noteikts – šīs regulas I pielikuma sarakstā minēto trešo valstu pilsoņiem, šķērsojot dalībvalstu ārējās robežas, ir jābūt vīzai. Ceļošanas dokumenti ir „komplekts" – pase un vīza. Pieteicējam šādi dokumenti ir, tikai tie ir kļuvuši nederīgi. Lai iegūtu vīzu, iesniedzējam būs jādodas uz valsti, kurā ir Latvijas Republikas vēstniecība. „Imigrācijas likumā neparedzēts gadījums" ir Ģenerālprokuratūras lēmums par atteikšanos izdot personu kriminālvajāšanai. Ar to pieteicējam garantēta tiesiskā aizsardzība un ir nepieciešamība uzturēties Latvijā. Atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr. 564 „Uzturēšanās atļauju noteikumi" (turpmāk – Uzturēšanās atļauju noteikumi) 59.1.apakšpunktam, lai saņemtu uzturēšanās atļauju humānu apsvērumu dēļ, jāiesniedz dokumentus, kas apliecina, ka ārzemniekam ir nepieciešams uzturēties Latvijas Republikā. Tiesa nepareizi interpretēja vārdus „ir nepieciešams uzturēties". Ģenerālprokuratūras lēmums par atteikšanos izdot pieteicēju ir dokuments, kas apliecina, ka pieteicējam ir nepieciešams uzturēties Latvijā, jo tikai te viņam nedraud izdošana. Saskaņā ar INTERPOL 2019.gada 21.februāra vēstuli uz pieteicēju attiecas sarkanais paziņojums. Ārpus Latvijas viņam draudētu aizturēšana, pagaidu apcietinājums, izdošana kriminālvajāšanai. Tas būtu nehumāni, sasniegtu pietiekami nopietnu morālu vai fizisku ciešanu slieksni.

[3.6] Persona būtu atbrīvojama no pienākuma uzrādīt derīgu ceļošanas dokumentu, ja to objektīvi nav iespējams iegūt. Derīga ceļošanas dokumenta neesība un neiespējamība to iegūt pati par sevi var radīt sekas, lai to atzītu par humāniem apsvērumiem Imigrācijas likuma 23.panta trešās daļas 2.punkta izpratnē. Līdz ar to ar atteikumu izsniegt termiņuzturēšanās atļauju tiek pārkāptas pieteicēja tiesības uz brīvību, veselību un pat dzīvību.

[4] Pārvalde ir iesniegusi paskaidrojumus, kuros norāda, ka uzskata pieteicēja kasācijas sūdzību par nepamatotu un lūdz Senātu atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību vai kasācijas sūdzību noraidīt.

Motīvu daļa

[5] Atbilstoši Imigrācijas likuma 4.panta pirmajai daļai ārzemnieks ir tiesīgs uzturēties Latvijas Republikā, ja viņam ir derīgs ceļošanas dokuments. Šīs daļas pirmajā punktā skaidrots, kas ir derīgs ceļošanas dokuments, citstarp nosakot, ka tā derīguma termiņam vismaz par trim mēnešiem ir jāpārsniedz paredzēto uzturēšanās laiku. Atbilstoši likuma 34.panta pirmās daļas 4.punktam uzturēšanās atļaujas izsniegšanu atsaka, ja ārzemnieks uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai nepieciešamos dokumentus iesniedzis ar nederīgu ceļošanas dokumentu vai viņam ceļošanas dokumenta nav.

Atbilstoši Imigrācijas likuma 23.panta trešās daļas 2.punktam likumā neparedzētajos gadījumos termiņuzturēšanās atļauju uz laiku līdz pieciem gadiem piešķir pārvaldes priekšnieks, ja tas atbilst starptautiskajām tiesību normām vai ir saistīts ar humāniem apsvērumiem.

Atbilstoši Uzturēšanās atļauju noteikumu 28.punktam ārzemnieks, kas vēlas pieprasīt uzturēšanās atļauju, uzrāda derīgu ceļošanas dokumentu, bet atbilstoši 59.1.apakšpunktam, ja ārzemniekam uzturēšanās atļauju piešķir saskaņā ar Imigrācijas likuma 23.panta trešo daļu vai 24.panta otro daļu humānu apsvērumu dēļ, viņam jāiesniedz dokumenti, kas apliecina, ka ārzemniekam ir nepieciešams uzturēties Latvijas Republikā.

Norādes uz humāniem apsvērumiem iekļautas arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2016.gada 9.marta Regulas (ES) 2016/399 par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (kodificēta redakcija), un Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 13.jūlija Regulas (EK) Nr. 810/2009, ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss), normās.

[6] Administratīvā apgabaltiesa ir noraidījusi pieteicēja lūgumu par pienākuma uzlikšanu pārvaldei izsniegt pieteicējam termiņuzturēšanās atļauju Latvijas Republikā, pamatojoties gan uz to, ka pieteicējam nav derīga ceļošanas dokumenta, gan to, ka nav konstatējami humāni apsvērumi, uz kuru pamata pieteicējam būtu jāpiešķir uzturēšanās atļauja.

No kasācijas sūdzības izriet, ka pieteicēja ieskatā apstākļi, ka ārpus Latvijas viņam draud aizturēšana un izdošana kriminālvajāšanai, ir jāvērtē kā tādi, kas paredz uzturēšanās atļaujas piešķiršanu humānu apsvērumu dēļ, kā arī šādā gadījumā uzturēšanās atļaujas izsniegšanu arī tad, ja personai nav derīga ceļošanas dokumenta.

[7] Lietā nav strīda, ka atbilstoši imigrāciju regulējošām tiesību normām (sk. šā sprieduma 5.punktu), lai saņemtu uzturēšanās atļauju, ir nepieciešams derīgs ceļošanas dokuments.

Tomēr Senāts piekrīt pieteicējam, ka izņēmuma gadījumos, kad uzturēšanās atļauja piešķirama humānu apsvērumu dēļ, varētu būt situācija, kad būtu pieļaujama atkāpe no šīs prasības. Senāts to pamato ar tālāk minētajiem argumentiem.

Lai arī atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 79.pantam Savienība īsteno kopēju imigrācijas politiku, Eiropas Savienības likumdevējs nav pieņēmis nevienu tiesību aktu par prasībām, kas jāievēro dalībvalstīm, izsniedzot vīzas vai ilgtermiņa uzturēšanās atļaujas trešo valstu pilsoņiem humānu apsvērumu dēļ (*Eiropas Savienības Tiesas 2017.gada 7.marta (teksts labots ar 2017.gada 24.marta rīkojumu) sprieduma lietā „X, X v*

État belge", C-638/16 PPU, 44., 45., 51.punkts).

Eiropas Migrācijas tīkla *ad-hoc* aptaujā par uzturēšanās atļaujas izsniegšanu bez derīga ceļošanas dokumenta patvēruma meklētājiem, kuru lūgums noraidīts (aptauja veikta 2018.gadā pēc Somijas nacionālā kontaktpunkta pieprasījuma, tajā sniegtas atbildes no 21 Eiropas Savienības dalībvalsts un Norvēģijas), ir redzams, ka valstu prakse un uzturēšanās atļaujas izsniegšanas kritēriji izņēmuma gadījumos, ja personai nav derīga ceļošanas dokumenta, ir atšķirīgi. Daļa Eiropas valstu līdzīgi kā Latvija Republika norāda, ka bez derīga ceļošanas dokumenta uzturēšanās atļauja izsniegta tikt nevar, savukārt citas valstis norādījušas izņēmuma gadījumus, kad tas tomēr ir iespējams. Piemēram, Beļģija ir norādījusi, ka personām ir jāuzrāda derīgs ceļošanas dokuments, bet gadījumi, kad persona tādu nevar uzrādīt, tiek individuāli pārbaudīti. Kipra norādījusi, ka derīgs ceļošanas dokuments netiek prasīts cilvēktirdzniecības upuriem vai personām, kurām piešķirta starptautiska aizsardzība. Čehija norādījusi, ka tas varētu būt gadījumos, kad ir acīmredzami, ka persona nevar iegūt dokumentu no izcelsmes valsts (*https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/2018.1344_fi_issuing_a_residence_permit_to_rejected_asylum_seekers_without_a_valid_travel_document_.pdf*).

Lai arī Latvijā tiesību normās nav paredzēts, ka uzturēšanās atļauju var izsniegt, ja personai nav derīga ceļošanas dokumenta, Senāts atzīst, ka tomēr var būt izņēmuma gadījumi, kad būtu pamats atkāpties no prasības par derīga ceļošanas dokumenta esību. Tas varētu notikt, lai pasargātu uzturēšanās atļaujas pieprasītāju (piemēram, cilvēktirdzniecības upuri), ja humānie apsvērumi liecinātu, ka personai būtu jāļauj uzturēties valstī.

[8] Vienlaikus Senāts piekrīt apgabaltiesas secinājumam, ka pieteicēja situācija nav tāda, kurā iestādei un tiesai bija jāsecina, ka uzturēšanās atļauja piešķirama humānu apsvērumu dēļ.

Pieteicējs uzskata, ka par humāniem apsvērumiem uzskatāms tas, ka, ceļojot uz Dominikānas Republiku, lai iegūtu ceļošanas dokumentu, pieteicējs tiks aizturēts, jo ir izsludināts starptautiskajā INTERPOL meklēšanā.

Senāts piekrīt pieteicējam, ka varbūtība, ka pieteicējs varētu tikt aizturēts, pastāv, taču arī apgabaltiesa šādu iespējamību ir ņēmusi vērā, bet secinājusi, ka tai nav pamata uzskatīt, ka Eiropas Savienības dalībvalstis (Spānija, Zviedrija), caur kurām pieteicējs varētu ceļot uz Dominikānu, vai arī Dominikānas Republika neievērotu cilvēktiesības, lemjot par personas izdošanu kriminālvajāšanai.

Senāts nesaskata kļūdu apgabaltiesas vērtējumā, ka prasība doties uz pilsonības valsti, pati par sevi būtu nehumāna tāpēc, ka pieteicējs varētu tikt pakļauts papildu procedūrām.

Arī no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras secināms, ka „humānos apsvērumus" izmanto izņēmuma gadījumos, rūpīgi izvērtējot katru individuālo situāciju. Tie ir īpaši apstākļi, kas saistīti ar personas subjektīviem smagiem morāliem pārdzīvojumiem vai lielām fiziskām ciešanām tik lielā mērā, ka to var atzīt par necilvēcīgu apiešanos Eiropas cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 3.panta izpratnē (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2016.gada 13.decembra sprieduma lietā „Paposhvili v. Belgium", iesnieguma Nr. 41738/10, 173.-174.punkts*). Proti, kaut arī peronai nav piešķirams bēgļa vai alternatīvais statuss, taču apstākļi ir tādi, kas var radīt būtisku personas tiesību aizskārumu, ņemot vērā apstākļu kopumu – ilgumu, fizisko un garīgo ietekmi, dažkārt arī personas vecumu, dzimumu, veselības stāvokli (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2008.gada 27.maija sprieduma lietā „N. v. the United Kingdom", pieteikuma Nr. 26565/05, 29.punkts; 2011.gada 21.janvāra sprieduma lietā „M.S.S. v. Belgium and Greece", pieteikuma Nr. 30696/09, 219.punkts; 2014.gada 4.novembra sprieduma lietā „Tarakhel v. Switzerland", pieteikuma Nr. 29217/12, 94.punkts; 2015.gada 28.septembra sprieduma lietā „Bouyid v. Belgium", pieteikuma Nr. 23380/09, 86.punkts*). Piemēram, šādi apstākļi var būt tādu personu izraidīšana, kam draud nāvessods vai spīdzināšana izcelsmes valstī (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011.gada 1.oktobra spriedums lietā „Auad v. Bulgaria", iesnieguma Nr. 46390/10*).

Senāts nesaskata, ka iespējamā pieteicēja aizturēšana un pagaidu apcietinājums, uz kuru norāda pieteicējs, uzskatāms par tādiem apstākļiem, kas būtu uzskatāmi par spīdzināšanu vai necilvēcīgu apiešanos. Pat ja Dominikānas Republika atšķirībā no Latvijas Republikas nolemtu izdot pieteicēju kriminālprocesam Krievijas Federācijā, tomēr nav pierādījumu, ka tas apdraudētu pieteicēja veselību un dzīvību vai radītu citas smagas sekas, kas salīdzināmas ar gadījumiem, kad Eiropas Cilvēktiesību tiesa vai Eiropas Savienības Tiesa atzinusi, ka persona nav izraidāma humānu apsvērumu dēļ, kā arī ar gadījumiem, ko atsevišķas Eiropas valstis ir noteikušas savos normatīvajos aktos kā pamatu aizsardzībai uz humānu apsvērumu pamata.

Tas, vai pret pieteicēju vērstās apsūdzības Krievijā ir vai nav uzskatāmas par vajāšanu, jau tika izvērtēts, un Senātam nav pamata pārskatīt rajona tiesas spriedumu šajā jautājumā. Turklāt Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras lēmums par pieteicēja neizdošanu Krievijas Federācijai kriminālvajāšanai balstīts uz nereabilitējoša pamata, proti, noilgums. Tas neliecina, ka personas kriminālvajāšana Krievijas Federācijā ir nelikumīga. Turklāt Latvijā pieteicējam garantēta tiesiskā aizsardzība tikai pret neizdošanu Krievijai. Ja personai draud kriminālatbildība, jo īpaši, par ekonomiska rakstura noziegumu, to nevar kvalificēt kā nehumānu apdraudējumu, bet personai jāpaļaujas uz likumiskajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas pieejami pilsonības valstī, šajā gadījumā – Krievijā.

Apkopojot iepriekš teikto, apstākļi, ka pieteicēja pilsonības valsts vai kāda cita valsts var aizturēt pieteicēju un teorētiski arī izdot viņu tā izcelsmes un pilsonības valstij, kur pret pieteicēju sākts kriminālprocess par ekonomiska rakstura noziegumu, nav vērtējami kā humāni apsvērumi, uz kuru pamata jāpiešķir uzturēšanās atļauja Latvijas Republikā.

[9] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norādījis, ka ar Dominikānas Republiku viņu saista tikai formāla juridiska saikne – iegūta pilsonība, ka doties uz Dominikānas Republiku nav iespējams, jo pieteicējs ir izsludināts starptautiskajā meklēšanā, viņam draud aizturēšana, apcietināšana, izdošana, savukārt Latvijas Republika pieteicējam ir garantējusi drošību.

Senāts vērš uzmanību uz to, ka ANO Konvencijas par bēgļa statusu 1.panta otrajā daļā noteikts: „Ja personai ir vairāk nekā viena pilsonība, termins „viņu pilsonības valsts" apzīmē katru no valstīm, kurā viņš ir pilsonis, un personu nedrīkst uzskatīt par tādu, kurai nav savas pilsonības valsts aizsardzības, ja tā bez iemesla, kas balstās uz labi pamatotām bailēm, nav izmantojusi aizsardzību vienā no savas pilsonības valstīm." Attiecīgi arī Patvēruma likuma 37.panta otrajā daļā noteikts: „Persona nevar pretendēt uz bēgļa statusu, ja tā ir vairāk nekā vienas valsts pilsonis un bez pamatota iemesla neizmanto tiesisko aizsardzību kādā no savas pilsonības valstīm. Personas pilsonības valsts ir katra tā valsts, kuras pilsonis šī persona ir." Personai nav nepieciešama starptautiskā aizsardzība, ja kādā no tās pilsonības valstīm bailes no vajāšanas nav pamatotas vai nepastāv smaga kaitējuma risks.

Senāts atzīst, ka līdzīga pieeja izmantojama, lemjot, vai personai, kura ir vairāk nekā vienas valsts pilsonis, izsniedzama uzturēšanās atļauja, pamatojoties uz humāniem apsvērumiem.

[10] Ņemot vērā iepriekš minēto, apgabaltiesa pamatoti ir secinājusi, ka pieteicējam nav piešķirama termiņuzturēšanās atļauja Latvijas Republikā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta pirmās daļas 1.punktu un 351.pantu, Senāts

nosprieda

atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 27.februāra spriedumu, bet /pers. A/ (*/pers. A/, /pers. A/*) kasācijas sūdzību noraidīt. Spriedums nav pārsūdzams.

J. Briede A. Kovaļevska V. Poķis